

Системний підхід – передусім

Інтерв'ю з першим заступником міністра внутрішніх справ України, генерал-майором міліції Володимиром Бедриківським

Розмову ведуть **Олена БЕРЕЖАНСЬКА**
та **Василь ЗОРЯ**

– Пане Володимире, без зайвої поттєзності та галасу в структурі Головного управління боротьби з організованою злочинністю МВС України цього року створили Антикорупційне бюро. Чи справді у цьому була нагальна потреба?

– На моє глибоке переконання, ефективно боротися з корупцією разовими й короточасними акціями неможливо. Тут мають працювати системний підхід та об'єднані зусилля всіх гілок влади: законодавчої, виконавчої, судової. А також – громадськості.

Створення окремого антикорупційного органу передбачено Концепцією реформування кримінальної юстиції України, затвердженою Указом Президента України від 8 квітня 2008 року. Водночас можливості антикорупційних підрозділів, що існують у правоохоронних органах, зокрема – в МВС, далеко не вичерпані. Щоб довести цю тезу не на словах, а на ділі, ми, не очікуючи створення загальнодержавного антикорупційного органу, ініціювали реорганізацію Головного управління боротьби з організованою злочинністю. За підтримки профільного Комітету Верховної Ради – з питань боротьби з корупцією та організованою злочинністю – у структурі Главку вже кілька місяців функціонує Антикорупційне бюро. Працівники цього підрозділу беруть у провадження найбільш резонансні справи з викриття та ліквідації корупційних схем. Зазначу, що професійний відбір до АКБ досить жорсткий, тому в нас працюють справжні фахівці.

– Скільки працівників у складі Антикорупційного бюро?

– Це дуже багато – загалом 55. Це аналітичний та вісім практичних відділів, у тому числі шість міжрегіональних підрозділів.

Антикорупційне бюро має вертикальне підпорядкування, виключно першому заступнику міністра внутрішніх справ – керівникові ГУБОЗ. Це було зроблено, щоб убезпечити працівників від будь-якого впливу з боку представників місцевих органів влади. «Око государеве» в регіонах – це цивілізована норма. Її, до речі, застосовує Польща: регіо-

нальні підрозділи Центрального слідчого бюро безпосередньо підпорядковані Варшаві.

– Попередні підсудки можете підбити?

– Робота спецпідрозділів БОЗ у боротьбі з хабарництвом – насамперед в особливо великих розмірах – помітно активізувалася. Про це свідчать цифри

і факти. Зокрема, «на гарячому» під час отримання рекордного хабара в сумі 5,2 млн дол. нещодавно затримано голову та депутата Партенітської селищної ради (Велика Алушта).

Загалом за п'ять місяців 2008 року у сфері службової діяльності працівники БОЗ викрили 717 злочинів. 195 із них – за фактами зловживання владою або службовим становищем, майже 200 – хабарництва.

У хабарництві викрито селищного голову з Новопетрівців Вишгородського району Київської області (1,3 млн дол. США, затримано під час одержання частини суми в 150 тис. дол.), Данилівського сільського голову з Васильківського району Київської області, голову земельної комісії Данилівської сільради та депутата Васильківської районної ради (450 тис. дол.), Озерненського сільського голову з Козелецького району Чернігівської області (890 тис. грн), голову Ясинуватської райдержадміністрації Донецької області та начальника управління земельних ресурсів цієї ж РДА (170 тис. дол.), Чернівецького сільського голову з Тисменицького району Івано-Франківської області (115 тис. евро), Шулківського сільського голову з Петриківського району Дніпропетровської області та інженера-землевпорядника сільської ради (74 тис. дол.). «На гарячому» затримано і т. в. о. голови Старобешівської РДА на Донеччині, який разом із директором приватного підприємства одержав хабар у сумі 250 тис. грн. А ось і зовсім свіжий приклад: у Чернівецькій області викрито в хабарництві сільського голову та депутата сільської ради з села Бернове. Зловмисники вимагали й отримали майже 600 тис. грн за виділення в приватну власність земельної ділянки площею 1,25 га, що розташована в рекреаційній зоні на березі річки Дністер.

До речі, за останні 8 років в Україні середня сума хабара зросла з 1,5 тис. до 45 тис. грн.

– Усі наведені вами приклади пов'язані із землею...

– Це тому, що протидія незаконним оборудкам із землею є пріоритетним напрямом у роботі служби БОЗ відповідно до доручення президента та міністра.

Лише за п'ять місяців поточного року наші працівники викрили 131 злочин, пов'язаний із земельними зловживаннями.

У Кіровоградській області порушено кримінальну справу щодо посадовців Кіровоградської міської ради. Скоєні ними порушення призвели до незаконної передачі у довгострокову оренду та власність юридичним і фізичним особам земель у межах Кіровограда загальною площею понад 500 га.

У Сумській області «погорів» начальник Глухівського райвідділу земельних ресурсів. Чинивник сприяв передачі в приватну власність 6,03 га земельних ділянок, на яких розташовані пам'ятки археології. Збитки держави перевищують 88 млн грн.

У Києві викрито групу шахраїв, які підрили рішення Макарівської райдержадміністрації Київської області про виділення земельної ділянки в 32 га. За фіктивними документами зловмисники продали цю землю майже за 1 млн дол. США.

«Нагальною потребою є повернення до обов'язкового застосування санкції «звільнення з посади» до осіб, які вчинили корупційні дії»

Загалом цього року за матеріалами наших працівників порушено кримінальні справи за фактами майже 3,5 тис. злочинів. Майже 1800 із них – загальнокримінальної спрямованості, решта – економічної.

– Боротьба з так званими кримінальними «авторитетами» й досі залишається серед пріоритетів оперативників ГУБОЗ? Чи, може, всі бандитсько-здірницькі угруповання вже розгромлено?

– Таких потужних організованих злочинних угруповань, які наводили жах на суспільство в 1990-х роках, нині вже не існує. І основна заслуга в цьому – працівників спецпідрозділів БОЗ. Утім, ще лишилися так звані «беспредельщики» – ті, кого ми запропорили до в'язниць на 10–15 років. Після звільнення з місць позбавлення волі вони намагаються знову створити біля себе злочинні зграї, бо іншого «заро-

бітку», як убити, вкрасти, шантажувати, не знають.

Відтак запобігання особливо тяжким злочинам та їх розкриття, нейтралізація впливу лідерів злочинного середовища, «зловід у законі», кримінальних авторитетів, припинення діяльності стійких суспільно небезпечних злочинних угруповань, які суттєво впливають на криміногенну, соціально-економічну ситуацію в регіонах, залишаються серед пріоритетів нашої служби.

Цього року спецпідрозділ БОЗ викрив 14 фактів створення злочинних організацій та бандитизму. Зокрема, у Черкаській області знешкоджено бандформування, яке протягом майже 10 років (з 1995-го по 2005-й) вчиняло убивства «на замовлення».

Нещодавно в Києві працівники Главку викрили угруповання зловмисників, які займалися здирництвом, спекулюючи на людському страху перед замовними убивствами. Жертві телефонували і приголомшували звісткою: «Вас вирішили позбавити життя». Потім пропонували придбати диск із відеозаписом переговорів замовника убивства і кілера. За диск вимагали 300 тис. грн. За оперативними даними, від цих шахраїв постраждало до 200 осіб, серед них і представники органів влади, і правоохоронці, і журналісти. Для пошуку жертв зловмисники використовували, серед іншого, бази даних «Вибори 2006» та «Вибори 2007».

– Які ще пріоритетні завдання стоять перед спецпідрозділами з боротьби з оргзлочинністю?

– Передусім це – виявлення корупційних схем розкрадання державних коштів за участю високопосадовців органів влади й управління, працівників ДПА, митниці, судових та інших правоохоронних і контрольних органів.

Серед інших пріоритетів – реальна протидія незаконній легалізації доходів, насамперед – одержаних організованими групами й злочинними організаціями; викриття діяльності «конвертаційних» центрів; запобігання контрабанді, у тому числі незаконному ввезенню та легалізації на території України автомобілів; забезпечення якісного опера-

тивного супроводу розгляду в судах кримінальних справ за резонансними злочинами та стосовно учасників організованих злочинних груп. І ще низка інших завдань.

Нагальною потребою є повернення до обов'язкового застосування санкції «звільнення з посади», заборони закриття справ за малозначущістю правопорушення та визначення термінів заборони обіймати відповідні посади на державній службі особам, які вчинили корупційні дії.

Зазначу, що Закон України «Про боротьбу з корупцією», ухвалений 13 років тому, регламентує лише адміністративну відповідальність за корупційні правопорушення. Більше того, у 2005 році законодавці вилучили з нього норму, що передбачала звільнення з роботи корупціонера, і залишили сміховинне покарання у вигляді штрафу у 225 грн!

На виконання вимог згаданого закону працівники органів внутрішніх справ цього року склали й направили до суду майже 1200 адміністративних протоколів, щодо 855 з яких суди прийняли рішення. До адміністративної відповідальності у вигляді штрафу притягнуто 726 держслужбовців.

Зокрема, у Києві за порушення антикорупційного законодавства оштрафовано заступника голови Держкомітету архівів України. Крім того, за вчинення адміністративних правопорушень оштрафовано голів Чернівської райдержадміністрації Вінницької області, Генічеської райдержадміністрації Херсонської області, Ужгородської районної ради Закарпатської області, Герцаївської районної ради Чернівецької області, заступника голови Херсонської міської ради та інших.

– А що нового на фронті боротьби з «тіньовою економікою»? Яка сфера тут є найбільш криміналізованою?

– Злочинні прояви ми фіксуємо практично в усіх економічних галузях. Це бюджетна сфера та приватизація, агропромисловий і металургійний комплекси, фінансово-кредитна та зовнішньоекономічна системи, а також, звісно, паливно-енергетичний комплекс.

За матеріалами працівників ГУБОЗ МВС, Генпрокуратура порушила кримінальну справу про «відмивання» 402 млн грн. 2005 року ці кошти різними суб'єктами підприємницької діяльності було перераховано на рахунок фіктивної фірми у львівській філії одного з банків.

Згодом, з метою легалізації, 402 млн грн були перераховані як оплата за векселі з іменним індосаментом на рахунки банку в Дніпропетровську, а в по-

«Діяльність міліції перебуває поза політикою. Будь-яка особа, якщо вона вчинила протиправне діяння, цікавить нас виключно як суб'єкт злочину»

дальшому через рахунки підприємств-нерезидентів Великої Британії – до закордонних банків. Платежі було здійснено в іноземній валюті як повернення інвестицій. Наразі триває слідство.

І подібних фактів «відмивання» коштів, отриманих злочинним шляхом, за п'ять місяців 2008 року наші працівники задокументували майже 90.

Утім, як неодноразово наголошувало керівництво МВС, наступальним діянням міліції заважає відсутність альтернативної підслідності, у тому числі – щодо посадових злочинів та контрабанди.

– Як ви реагуєте на закиди стосовно заповільненості правоохоронних та контрольних відомств, зокрема МВС, про що останнім часом багато говорять?

– Я вважаю, що про так звану «заповільненість» системи МВС найбільше говорять особи, які намагаються такими заявами відвернути увагу спільноти від власних злочинних дій. Ми сьогодні нікого не поділяємо на кольори та пар-

тійну належність. Будь-яка особа, якщо вона вчинила протиправне діяння, цікавить нас виключно як суб'єкт злочину. І наше основне завдання – довести це останнє. Я запевняю: діяльність міліції перебуває поза політикою, і МВС не є інструментом для вирішення питань в інтересах жодної з політичних сил.

– Міністерство внутрішніх справ звернулося до народних депутатів з проханням поновити розгляд законопроекту «Про профілактику злочинів». Наскільки для борців із корупцією цей напрям є актуальним?

– В Україні неефективно працює система профілактики правопорушень. Сьогодні майже не приділяється уваги правовому всеобучу населення та чиновників, які практично не знають, що таке службовий злочин, корупційне правопорушення.

Чому ж суспільство забуло про профілактику корупції. У тому числі через контроль за отриманням та витрачанням коштів держслужбовцями та їхніми родичами. Класичний приклад щодо дружини мера Парижа мадам Тібері: пам'ятаєте, який скандал спалахнув у Франції, коли громадськість дізналася, що за 36-сторінкову доповідь з проблем франкомовних держав вона отримала 200 тис. франків?

Або ж візьмімо Бельгію. Свого часу частину міністрів – членів Соцпартії притягли до судової відповідальності. Попри те, що гроші за сприяння в укладенні військового контракту вони брали не для власних потреб, а перерахували до фонду партії. Якщо ми прагнемо бути повноправною європейською країною, то й етика поведінки наших чиновників має бути відповідною.

